



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 14/2019
18.09.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Субић, чланова већа, у поступку за заштиту права на суђење у разумном року по предлогу предлагача АА из Београда, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Апелационог суда у Нишу Р4 г – 24/15 од 31.03.2015. године, у седници већа одржаној 18.09.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Апелационог суда у Нишу Р4 г – 24/15 од 31.03.2015. године у ставу 2. изреке, тако што се предлагачу одређује примерена накнада за повреду права на суђење у разумном року у висини од 100.000,00 динара, која ће бити исплаћена из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова у року од три месеца, рачунајући од дана подношења захтева предлагача за исплату, са законском затезном каматом од падања у доцњу до исплате.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Нишу Р4 г – 24/15 од 31.03.2015. године, ставом првим изреке утврђено је да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Основним судом у Пироту у предмету 4П 1440/10, ставом другим је одлучено да се накнада не досуђује, а ставом трећим је наложено Основном суду у Пироту да оконча поступак П 1440/10 у року од два месеца од дана достављања решења.

Против наведеног решења у ставу другом изреке, предлагач је изјавио жалбу побијајући га из свих законских разлога.

Одлучујући о жалби предлагача на основу члана 86 Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/08, 101/13), Врховни касациони суд је испитао побијано решење на основу члана 386. у вези члана 402. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14) и на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ број 25/82..., „Службени гласник РС“ број 46/95... 5/14), на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, па је нашао да је жалба основана.

Према стању у списима предмета, предлагач је 28.09.2015. године поднео уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року у предмету

Основног суда у Пироту П 1440/10. Како Уставни суд није одлучио о уставној жалби предлагача, већ је због почетка примене Закона о изменама и допунама закона о уређењу судова предмет уступио суду опште надлежности, то је Апелациони суд у Нишу, решењем Р4 Г 14/15 од 31.03.2015. године, ставом првим изреке утврдио да је предлагачу у наведеном предмету повређено право на суђење у разумном року, одлучио да се не досуђује накнада за повреду права на суђење у разумном року и наложио Основном суду у Пироту да у одређеном року оконча поступак у наведеном предмету. Решењем Врховног касационог суда Ржг 585/15 од 28.05.2015. године, одбијена је као неоснована жалба предлагача и потврђено решење Апелационог суда у Нишу Р4 г 24/15 од 31.03.2015. године у побијаном ставу другом изреке, којим је одлучено да се предлагачу не досуђује новчана накнада због повреде права на суђење у разумном року.

Уставни суд је одлуком Уж 6103/2015 од 25.04.2019. године, ставом 1. изреке, усвојио уставну жалбу АА и утврдио да је решењем Врховног касационог суда Рж г 585/15 од 28.05.2015. године и ставом другим изреке решења Апелационог суда у Нишу Р4 г 24/15 од 31.03.2015. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и ставом 2. изреке поништио решење Врховног касационог суда Рж г 585/15 од 28.05.2015. године и одредио да надлежни суд донесе нову одлуку о жалби подносиоца уставне жалбе изјављеној против става другог изреке решења Апелационог суда у Нишу Р4 г 24/15 од 31.03.2015. године.

Одлучујући поново о жалби предлагача, Врховни касациони суд је нашао да у поступку доношења ожалбеног решења није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. на које пази по службеној дужности.

Увидом у предмет на који се односи захтев за заштиту права на суђење у разумном року, Апелациони суд у Нишу је утврдио да је предлагач поднео тужбу Основном суду у Пироту 22.01.2010. године, да је предмет тужбеног захтева исплата новчане накнаде, да је тужба достављена туженој 22.10.2011. године, да је прво рочиште заказано за 28.10.2011. године, али је одложено јер позив тужиоцу није био уредно уручен, да је и потом било одлагања рочишта по тужиоцевом позивању да је позив примио у року краћем од осам дана од дана заказаног рочишта, односно позивања на заказан лекарски преглед без прилагања одговарајућег доказа о томе, да је на рочишту 12.04.2012. године предложено саслушање једног сведока, на рочишту 12.07.2012. године изведен доказ саслушањем сведока и прихваћен доказни предлог тужене за суочење сведока, и одређено да се тај доказ и доказ саслушањем странака изведе на рочишту заказаном за 25.10.2012. године, да је тужилац поднеском од 03.08.2012. године предложио да се изведе доказ саслушање још једног сведока, да је рочиште заказано за 25.10.2012. године одложено како би се предложени сведоци позвали, а наредно рочиште заказано за 11.01.2013. године одложено због смртог случаја у породици поступајуће судије, те је следеће заказано за 14.03.2013. године, да је тужилац поднеском од 11.03.2013. године затражио одлагање расправе заказане за 14.03.2013. године наводећи да због својих година и здравствених разлога није у могућности да се позиву одазове, да има заказане прегледе због предстојеће операције. Није одржано ни рочиште заказано за 22.05.2013. године, за које је у два наврата безуспешно покушана достава тужиоцу и 20.05.2013. године позив

уручен, те тужилац поднеском упућеним наредног дана обавестио суд да због неблагоприятне доставе и заказане расправе пред другим судом није у могућности да приступи. Следеће рочиште је заказано за 05.09.2013. године, обе странке су приступиле и тужилац се изјаснио да остаје при предлогу да се изведу докази које је предложио, па је наредно рочиште заказано за 14.11.2013. године, али није одржано, јер је тужилац телеграмом тражио одлагање. Рочиште заказано за 02.07.2014. године није одржано због неуредне доставе позива странкама, а ни у септембру 2014. године није одржано из разлога оправдане спречености тужиоца, пријема у болницу, те је следеће рочиште заказано за 05.12.2014. године.

На основу изнетог стања у парничном поступку на чију дужину трајања се односи захтев за заштиту трајања на суђење у разумном року, Апелациони суд у Нишу је анализирајући поступање Основног суда у Пироту констатовао да је од подношења тужбе до заказивања првог рочишта протекло више од годину дана и девет месеци, да за више рочишта тужиоцу позив није уредно достављен и да је то имало утицаја на прекомерну дужину трајања поступка, а такође и околност да су поједина рочишта одлагана по предлогу тужиоца и његовом позивању на здравствене разлоге, те стављају доказних предлога на рочиштима иако је могао да изврши концентрацију доказа. Оцењено је да је на дуго трајање поступка утицало пре свега неделотворно поступање суда, који је у одређеним периодима испољио недовољну ефикасност у предузимању процесних радњи, имајући виду временски распон од пријема тужбе до првог рочишта и да у више наврата тужилац није био уредно позиван на рочишта, те да су дугом трајању поступка допринели и суд и предлагач. Закључено је да суштина и природа спора није таква да оправдава да поступак пред првостепеним судом траје више од пет година.

Апелациони суд је утврдио да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Основним судом у Пироту у предмету П 1440/10 и нашао да захтев предлагача да му се досуди накнада није основан, односно да се накнада не досуђује, јер захтев предлагача у том делу није опредељен.

По оцени Врховног касационог суда погрешно је становиште апелационог суда, да захтев за примерену накнаду није основан, због тога што је неодређен, односно није новчано опредељен.

Поступак за утврђивање повреде права на суђење у разумном року покренут је подношењем уставне жалбе од стране предлагача. У уставној жалби предлагач је тражио утврђење повреде права на суђење у разумном року, налагање убрзања поступка и да му се призна право на накнаду штете због повреде права на суђење у разумном року, у складу са праксом Европског суда за људска права и позвао се на члан 90. Закона о Уставном суду.

Подносилац уставне жалбе је имао легитимно очекивање да се о овом захтеву за накнаду штете одлучи. Уставни суд је у више одлука изразио становиште да су уставне жалбе уредне иако захтев ради накнаде нематеријалне штете није опредељен у новчаном износу. Због тога је предлагач основано очекивао да је и после преношења надлежности са Уставног на суд опште надлежности, захтев одређен.

Околност што је неопредељена висина накнаде штете, првостепени суд је могао да отклони враћањем на уређење поднеска предлагачу у циљу исправљања поднеска. Предлагач не може да трпи штетне последице пребацивања надлежности за одлучивање о повреди права на суђење у разумном року, са Уставног суда на судове опште надлежности.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је преиначио првостепено решење и предлагачу одредио правичну накнаду од 100.000,00 динара, имајући у виду дужину трајања поступка, околности конкретног случаја, поступање и пропуштање суда, те околност да је и сам предлагач допринео дугом трајању поступка.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци применом члана 401. став 3. ЗПП, у вези члана 30. став 2. ЗВП.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић